

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATAREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA nr. 744 din 06.10.2021

Dosar nr.: 84/2021

Petiția nr.: 1018/09.02.2021

Petent:

Reclamați: Fundația ECO – CIVICA,

Obiect: Petentul reclamă postarea reclamațiilor din data de 15 ianuarie 2021 pe pagina de Facebook a mesajului cu titlul „*Cine-l ține în brațe pe primarul . de face praf Sectorul 4 și 5 bugete anuale, până acum, banii amărăților care stau în frig să-și plătească dările?!\..*” și consideră că îi este încălcată demnitatea, dreptul la viață privată la onorare, la demnitate, la viață privată prin toate manifestările reclamațiilor, respectiv prin conținutul de informații cuprinse în articolele arătate, întrucât acestea constituie acuzații publice, repetate și nefondate la adresa sa și sunt de natură a-l supune unui tratament injust.

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

Numele, domiciliul procedural ales al petentului

1. prin reprezentant convențional ales avocat NICA ADRIANA, cu delegație la dosar, mun. București, str. Dambulului nr. 119, etj. 3, ap. 11, sector 4.

Numele, sediul și domiciliul procedural ales al părților reclamate

2. Fundația ECO – CIVICA, mun. București, Bd. Ferdinand nr. 141, bl. A, et. 3, ap. 25, sector 2, C.U.I. 7583262.

3. Fundația Eco-Civica din București, Bd. Ferdinand nr. 141, bl. A, et. 3, ap. 25, sector 2

II. Procedura de citare

4. În temeiul art. 20, alin. 4, din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, prin intermediul adreselor nr. 1018/03.03.2021, respectiv 1653/03.03.2021 a citat părțile pentru data de 02.04.2021.

5. La audierile din data de 02.04.2019 petentul asistat de avocat a fost prezent.

6. Procedura de citare a fost legal și complet realizată.

7. Prin adresa nr. 5799/02.08.2021, a fost comunicat petentului punctul de vedere de la dosar de primul reclamat, în vederea formulării concluziilor scrise.

III. Susținerile părților

Sușinerile petentului

8. Petentul reclamă prin memoriul înregistrat la C.N.C.D. cu nr. 1018/09.02.2021 constatarea și sancționarea contravenției prevăzută de art. 15 din O.G. nr. 137/2000, obligarea reclamațiilor de a publica pe rețeaua de socializare Facebook, un rezumat al hotărârii prin care se constată săvârșirea contravenției, precum și orice măsură necesară pentru înlăturarea consecințelor acestei fapte, întrucât au publicat articole cu un conținut discriminator.

9. Concret, la data de 15 ianuarie 2021, primul reclamat a publicat pe pagina de Facebook un mesaj cu titlul „*Cine-l tine în brațe pe primarul . de face praf Sectorul 4 și 5 bugete anuale, până acum, banii amărăților care stau în frig să-și plătească dările?!\..*”.

10. În cuprinsul mesajului publicat, reclamatul face trimitere la un articol de pe site-ul Hotnews.ro prin care se prezintă un nou proiect al Primăriei Sectorului 4 București. În continuare, reclamatul publică un mesaj elaborat:

”Mai mulți cetateni din Sectorul 4 si alte zone ale Bucurestiului ne intreaba daca este adevarata povestea cu kitsch-ul pe care primarul vrea sa-l faca in Parcul Lumea Copiilor, ce-o mai fi ramas din el.

Un grup de derbedei si hoți au pus mana pe Primăria Sectorului 4 si fac tot ce pot ca banii contribuabililor sa intre in buzunarele lor.

Si-au tras si-o gașca de postaci care-i pupa-n dos pe toti acești delatori, prin ridicarea de osanale cu totii-n cor.

Sunt 3 partide înțelese care fac praf sectorul, fiecare tragandu-si partea, unii prin Berceni, alții prin parc pe la Polivalenta, iar alții ce apuca de la cei doi mari.

Priviți acest proiect de parc in parc!

Priviți aceste osanale de inca 40 milioane lei, un spațiu care nu vrea decât arbori, iarba si alei de piatra!

Sa nu mai fim atat de naivi oameni buni!

V-am prezentat un proiect de parcare nenorocite si un parc in parc, numai acestea doua reprezentând 10/% din bugetul primăriei, in realitate banii d- tra, ca doar nu credeți ca UE va da bani pe asa ceva?!

Noi am priceput cine-i tine in brațe pe si gașca lui, am înțeles de ce un mare partid nu si-a pus candidat la alegeri la PS4 dar nu înțelegem cum d-tra, cetateni onești si contribuabili in același timp, mai puteti suporta hoții astia?!

Cateva ONG-uri nu vor reuși singure.

Dumneavoastră sunteți ONG-ul de care se tem hoții astia, dar numai când luați atitudine.

Ei corup tot, parchete, instanțe, cetateni, oameni din partide adverse, adverse pe naiba. Luptam in zeci de procese contra lor, o gramada de plângeri penale dar numai împreuna cu cetățenii onești putem pune la punct acești indivizi, aceste instanțe si putem trezi aceste parchete, inclusiv DNA.

Lecturati articolul si poate indignarea va trezi balaurul din noi!”

11. Petentul precizează că apelativele folosite îl discriminează în fața cetățenilor prin prezentarea ca adevărate a unor pretinse fapte care nu au suport real și nu există o hotărâre de condamnare, dar și prin cuvintele atribuite precum „hoț”, „derbedeu” care îl supune unui tratament injust din prisma funcției de primar pe care o deține față de alți

primari în general.

12. Astfel, petentul consideră că i-a fost încălcat dreptul la onorare, la demnitate, la viață privată prin toate manifestările reclamațiilor, respectiv prin conținutul de informații cuprinse în articolele arătate, întrucât acestea constituie acuzații publice, repetate și nefondate la adresa sa și sunt de natura a-l supune unui tratament injust.

13. Prin faptele prezentate, petentul apreciază că funcția de primar pe care a dobandit-o în urma încrederii cetățenilor pe baza mandatului încredințat este periclitată, prin asocierea acestuia cu fapte de natură penală săvârșite de către primari.

14. Afirmațiile care îi sunt adresate prin articol, acuzat de fapte ilegale pe care acesta nu le-a săvârșit și pe care autorii nu le pot proba, cu atât mai mult acuzații de natură penală care îl identifică pe petent cu un infractor doar pentru că este primar sunt de natură a instiga cititorii la ură împotriva sa, determinând personalul din cadrul Primăriei și al altor instituții publice, familia, prietenii, precum și comunitatea locală a Sectorului 4 să-și ridice semne de întrebare cu privire la caracterul și probitatea sa și la activitatea pe care o desfășoară.

15. Din analiza tuturor mesajelor postate, petentul apreciază că rezulta o acțiune concentrată împotriva sa, care a depășit cu mult libertatea de exprimare, iar afirmațiile mincinoase și calomniile care îi sunt adresate sunt de natură a-l defavoriza nejustificat.

16. Prin urmare, petentul consideră că libertatea de exprimare nu poate depăși limitele impuse de situații precum prevenirea încălcării drepturilor altora, nu poate prejudicia demnitatea, onoarea, viața particulară a persoanei și dreptul la imagine.

Sușinerile reclamațiilor

17. Prin punctul de vedere înregistrat la C.N.C.D. sub nr. 2637/06.04.2021 primul reclamat precizează că cel de-al doilea reclamat, în calitate de vicepreședinte se află în imposibilitate fizică de a formula apărare, având în vedere situația medicală cu care se confruntă, astfel că, din moment ce acesta nu acționează în mod independent în cadrul Fundației, ca persoană fizică, ci ca vicepreședinte ce pune în aplicare deciziile luate, de comun acord, de conducerea Fundației, consideră relevante următoarele precizări:

- Petentul cheamă în judecată mai multe persoane care-i critică acțiunile ilegale desfășurate în numele primăriei. În prezent a chemat în judecată, pe cale civilă, pentru a doua oară Fundația, ca persoana juridică, și pe cel de-al doilea reclamat, ca persoană fizică, pentru că i-ar fi fost afectată imaginea prin postările de pe pagina de facebook a Fundației.
- De aceeași plângere au parte și cadre didactice de la Colegiul *Gheorghe Șincai* din București, cadre care s-au opus predării Colegiului la cheremul primarului dar și alte persoane critice la adresa primarului.
- Acest al doilea rând de dosare asteaptă stabilirea termenului de judecată; primul dosar deschis de primar, pentru aceleași motive, a fost pierdut.
- Fundația preia pe pagina de facebook articole de presă și comentarii ale cetățenilor, Fundația trăgând concluziile rezultate, ceea ce s-a întâmplat și în cazul de față, respectiv în ceea ce privește un articol de presă referitor la construirea unui parc tematic, proiectul numindu-se România Parc care se dorește a fi implementat în Parcul Lumea Copiilor. Proiectul de parc în parc vrea să fie o Românie în miniatură, cu munți, ape, alte forme de relief și construcții reprezentative realizate în miniatura, cum ar fi

Arcul de Triumf.

- În realitate, reclamatul apreciază că este o investiție inutilă, un kitsch, care nu face altceva decât să betoneze mare parte din parc, investiție despre care și cetățenii au fost profund indignați de cheltuirea inutilă a unor sume importante din bugetul public al PS4.
- Preluând comentariile publicului, reclamatul precizează că a titrat că un grup de hoți și derbedei au pus mana pe PS4 și devalizează bugetul public.
- Reclamatul adaugă că, în cele din urmă, concluziile lor s-au adeverit pentru că, la puțin timp după postare, PS4 a comunicat suplimentarea substanțială a sumelor alocate proiectului, în condițiile în care proiectul nici nu fusese demarat, ceea ce imprimă suspiciune, în opinia sa, odată cu suplimentarea sumei inițiale comunicată conform studiilor de fezabilitate.
- Reclamatul apreciază că experiența de 28 de ani a Fundației și cei peste 23 de ani de experiență în instanță, în prezent existând mai multe acțiuni în instanță chiar cu PS4, îl determină să afirme cu încredere că, cel puțin în cazul de față, este vorba de delapidarea unor sume din buget iar acest lucru, astfel cum afirmă cititorii, nu poate fi făcut decât de hoți și derbedei.
- Reclamatul mai adaugă că trebuie avut în vedere faptul că majoritatea investițiilor PS4 se fac cu încălcarea legii, în multe situații fără documentațiile urbanistice aferente și obligatorii și chiar fără Autorizații de Construire. În unele situații, PS4 a emis autorizația de construire fie la finalul lucrărilor, fie în momentul când ong-urile au sesizat Inspectoratul de Stat în Construcții sau poliția națională, totul pentru ca aceste documentații și acte urbanistice să nu poată fi atacate în instanță și stopate lucrările. Toate aceste acțiuni sunt apreciate de reclamat că au devenit o regulă aplicată de petent, într-o sfidare continuă a legii și a contribuabililor.
- Reclamatul consideră că majoritatea lucrărilor din sector sunt făcute cu încălcarea legii, duc la tăierea fără drept a mii de arbori, neavând avizele necesare, astfel că, în lipsa documentațiilor și a actelor urbanistice obligatorii nu se poate justifica cheltuirea unor sume enorme din buget. Reclamatul mai adaugă că a întrebat Curtea de Conturi despre aceste cheltuieli, dar nu au primit niciun răspuns.
- Reclamatul consideră util a preciza că indignarea lui și a cetățenilor este extrem de mare, prin comentariile cititorilor putându-se observa că aceștia nu au fost la fel de blânzi în exprimare la adresa PS4.

18. Prin urmare, reclamatul consideră că în situația de față nu sunt încălcate prevederile O.G. nr. 137/2000, nefiind vorba de discriminare, iar întrebarea din titlu nu are nicio legătură cu discriminarea, așa cum este ea descrisă de lege, întrucât afirmațiile ce fac biectul prezentei cauze nu pot fi încadrate în niciuna din categoriile prevăzute de lege.

19. Astfel, reclamatul este de părere că, faptul că cetățenii și Fundația acuză și trag la răspundere un primar care încalcă legea, care generează numeroase controverse și acțiuni în instanță, nu înseamnă discriminare, ci implicare civică.

IV. Motivele de fapt și de drept

Cadrul legal aplicabil. Dreptul național și internațional aplicabil / jurisprudența

20. Prevederile legislative și jurisprudența relevante în prezenta cauză sunt următoarele:

1. Constituția României:

• **Art. 1 Statul român:** "(...) (3) *România este stat de drept, democratic și social, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile cetățenilor, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme, în spiritul tradițiilor democratice ale poporului român și idealurilor Revoluției din decembrie 1989, și sunt garantate.*

(...)"

• **Art. 4 Unitatea poporului și egalitatea între cetățeni** "(...) (2) *România este patria comună și indivizibilă a tuturor cetățenilor săi, fără deosebire de rasă, de naționalitate, de origine etnică, de limbă, de religie, de sex, de opinie, de apartenență politică, de avere sau de origine socială.*"

• **Art. 16 Egalitatea în drepturi:** "(1) *Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări.*

(2) *Nimeni nu este mai presus de lege. (...)"*

• **Art. 29 Libertatea conștiinței:** "(1) *Libertatea gândirii și a opiniilor, precum și libertatea credințelor religioase nu pot fi îngădite sub nici o formă. Nimeni nu poate fi constrâns să adopte o opinie ori să adere la o credință religioasă, contrare convingerilor sale.*

(2) *Libertatea conștiinței este garantată; ea trebuie să se manifeste în spirit de toleranță și de respect reciproc.*

(3) *Culte religioase sunt libere și se organizează potrivit statutelor proprii, în condițiile legii.*

(4) *În relațiile dintre culte sunt interzise orice forme, mijloace, acte sau acțiuni de învrăjbire religioasă.*

(5) *Culte religioase sunt autonome față de stat și se bucură de sprijinul acestuia, inclusiv prin înlesnirea asistenței religioase în armată, în spitale, în penitenciare, în azile și în orfeline.*

(6) *Părinții sau tutorii au dreptul de a asigura, potrivit propriilor convingeri, educația copiilor minori a căror răspundere le revine."*

• **Art. 30 Libertatea de exprimare** "(1) *Libertatea de exprimare a gândurilor, a opiniilor sau a credințelor și libertatea creațiilor de orice fel, prin viu grai, prin scris, prin imagini, prin sunete sau prin alte mijloace de comunicare în public, sunt inviolabile.*

(2) *Cenzura de orice fel este interzisă.*

(3) *Libertatea presei implică și libertatea de a înființa publicații.*

(4) *Nici o publicație nu poate fi suprimată.*

(5) *Legea poate impune mijloacelor de comunicare în masă obligația de a face publică sursa finanțării.*

(6) *Libertatea de exprimare nu poate prejudicia demnitatea, onoarea, viața particulară a persoanei și nici dreptul la propria imagine.*

(7) *Sunt interzise de lege defăimarea țării și a națiunii, îndemnul la război de agresiune, la ură națională, rasială, de clasă sau religioasă, incitarea la discriminare, la separatism teritorial sau la violență publică, precum și manifestările obscene, contrare bunelor moravuri.*

(8) Răspunderea civilă pentru informația sau pentru creația adusă la cunoștință publică revine editorului sau realizatorului, autorului, organizatorului manifestării artistice, proprietarului mijlocului de multiplicare, al postului de radio sau de televiziune, în condițiile legii. Delictele de presă se stabilesc prin lege.”

2. Codul civil

- **art. 70 Dreptul la liberă exprimare:** ”(1) Orice persoană are dreptul la libera exprimare. (2) Exercitarea acestui drept nu poate fi restrânsă decât în cazurile și limitele prevăzute la art. 75.”

- **Art. 75 Limite:** ”(1) Nu constituie o încălcare a drepturilor prevăzute în această secțiune atingerile care sunt permise de lege sau de convențiile și pactele internaționale privitoare la drepturile omului la care România este parte. (2) Exercitarea drepturilor și libertăților constituționale cu bună-credință și cu respectarea pactelor și convențiilor internaționale la care România este parte nu constituie o încălcare a drepturilor prevăzute în prezenta secțiune.”

3. O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare

- **art. 2 alin. 1:** ”Potrivit prezentei ordonanțe, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.”

- **Art. 2 alin. 8:** ”Prevederile prezentei ordonanțe nu pot fi interpretate în sensul restrângerii dreptului la libera exprimare, a dreptului la opinie și a dreptului la informație.”

4. Art. 15 Dreptul la demnitatea personală – ”Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intră sub incidența legii penale, orice comportament manifestat în public, având caracter de propagandă naționalist-șovină, de instigare la ură rasială sau națională, ori acel comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptat împotriva unei persoane, unui grup de persoane sau unei comunități și legat de apartenența acestora la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală a acestuia.”

5. Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale:

- **Art. 10 Libertatea de exprimare** ”1. Orice persoană are dreptul la libertate de exprimare. Acest drept include libertatea de opinie și libertatea de a primi sau a comunica informații ori idei fără amestecul autorităților publice și fără a ține seama de frontiere. Prezentul articol nu împiedică Statele să supună societățile de radiodifuziune, cinematografie sau televiziune unui regim de autorizare.

2. Exercitarea acestor libertăți ce comportă îndatoriri și responsabilități poate fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau sancțiuni prevăzute de lege care, într-o societate democratică, constituie măsuri necesare pentru securitatea națională,

integritatea teritorială sau siguranța publică, apărarea ordinii și prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății, a moralei, a reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea informațiilor confidențiale sau pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești.”

- **Art. 14 Interzicerea discriminării:** *”Exercitarea drepturilor și libertăților recunoscute de prezenta Convenție trebuie să fie asigurată fără nicio deosebire bazată, în special, pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație.”*

- **Art. 17 Interzicerea abuzului de drept:** *„Nici o dispoziție din prezenta convenție nu poate fi interpretată ca implicând, pentru un stat, un grup, sau un individ, un drept oarecare de a desfășura o activitate sau de a îndeplini un act ce urmărește distrugerea drepturilor sau a libertăților recunoscute de prezenta convenție sau de a aduce limitări mai ample acestor drepturi și libertăți decât acelea prevăzute de aceasta convenție.”*

6. Declarația Universală a Drepturilor Omului:

- **Articolul 19:** *”Orice om are dreptul la libertatea opiniilor și exprimării; acest drept include libertatea de a avea opinii fără fără imixtiune din afară, precum și libertatea de a căuta, de a primi și de a răspîndi informații și idei prin orice mijloace și independent de frontierele de stat.”*

7. Decizia nr. 62 din 18.01.2007 a Curții Constituționale atestă faptul că dreptul la demnitate este una dintre valorile supreme, iar lezarea acestui drept poate fi sancționată chiar și penal: *„Obiectul juridic al infracțiunilor de insultă și calomnie, prevăzute de art. 205 și, respectiv, art. 206 din Codul penal, îl constituie demnitatea persoanei, reputația și onoarea acesteia. Subiectul activ al infracțiunilor analizate este necircumstanțiat, iar săvârșirea lor se poate produce direct, prin viu grai, prin texte publicate în presa scrisă sau prin mijloacele de comunicare audiovizuale. Indiferent de modul în care sunt comise și de calitatea persoanelor care le comit — simpli cetățeni, oameni politici, ziariști etc. —, faptele care formează conținutul acestor infracțiuni lezează grav personalitatea umană, demnitatea, onoarea și reputația celor astfel agresați. Dacă asemenea fapte nu ar fi descurajate prin mijloacele dreptului penal, ele ar conduce la reacția de facto a celor ofensați și la conflicte permanente, de natură să facă imposibilă conviețuirea socială, care presupune respect față de fiecare membru al colectivității și prețuirea în justa măsură a reputației fiecăruia. De aceea, valorile menționate, ocrotite de Codul penal, au statut constituțional, demnitatea omului fiind consacrată prin art. 1 alin. (3) din Constituția României ca una dintre valorile supreme.”*

8. Națiunile Unite - Dispozițiile relevante ale Pactului internațional din 1966 privind drepturile civile și politice (ICCPR) prevăd:

- **Articolul 19** „1. Orice persoană are dreptul să-și exprime opiniile fără să intervină.

2. Orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare; acest drept include libertatea de a căuta, de a primi și de a transmite informații și idei de orice fel, indiferent de frontiere, pe cale orală, scrisă sau tipărită, sub formă de artă, sau prin orice alt mijloc de comunicare la alegerea sa.

3. *Exercitarea drepturilor prevăzute la alineatul (2) din prezentul articol poartă cu sine sarcini și responsabilități speciale. Prin urmare, aceasta poate fi supusă anumitor restricții, însă acestea nu pot fi decât prevăzute de lege și sunt necesare:*

(a) pentru respectarea drepturilor sau a reputației altora;

(b) pentru protecția securității naționale sau a ordinii publice (ordre public) sau a sănătății publice sau a moralității.”

Principiile de analiză

21. Curtea Constituțională a statuat în mod constat că „*principiul egalității implică un tratament egal pentru toți cetățenii aflați în situații egale*”. Totodată, Curtea Constituțională a reținut că „*principiul egalității consacrat de art. 16 alin. (1) din Constituție nu presupune uniformitate, așa încât, dacă:*

- *la situații egale trebuie să corespundă un **tratament egal**,*
- *la situații diferite, tratamentul juridic nu poate fi decât **diferit**. Egalitatea părților nu exclude, ci chiar implică un tratament juridic diferențiat”.*

22. Prin urmare, se poate vorbi de o posibilă **discriminare directă** în condițiile în care o persoană este tratată în mod nefavorabil, prin comparație cu modul în care au fost sau ar fi tratate alte persoane aflate într-o situație similară, iar motivul acestui tratament îl constituie o caracteristică concretă a acestora, care se încadrează în categoria „*criteriului protejat*”.

23. Pentru existența discriminării directe trebuie îndeplinite cumulativ următoarele **condiții**:

- existența unui tratament diferențiat manifestat prin: orice deosebire, excludere, restricție sau preferință;
- existența unui criteriu de discriminare;
- existența unui raport de cauzalitate între criteriul de discriminare și tratamentul diferențiat;
- tratamentul diferențiat trebuie să aibă ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea folosinței sau exercitării în condiții de egalitate a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a unui drept recunoscut de lege;
- existența unor persoane sau situații aflate în poziții comparabile.

24. Reținând în coroborare cu speța dedusă spre soluționare definiția discriminării, astfel cum este reglementată de articolul 2 alin. 1 din O.G. nr. 137/2000, Colegiul director se raportează, în ceea ce privește analiza unui act / a unei fapte care încalcă dreptul la un tratament egal, la modul în care sunt întrunite cumulativ elementele constitutive ale art. 2 din O.G. nr. 137/2000. Astfel, pentru a ne situa în domeniul de aplicare al art. 2, alin. 1 *deosebirea, excluderea, restricția sau preferința* trebuie să aibă la bază unul dintre *criteriile* prevăzute de către art. 2, alin. 1 și trebuie să se refere la persoane aflate în *situații comparabile*, dar care sunt tratate în *mod diferit* datorită apartenenței lor la una dintre categoriile prevăzute în textul de lege menționat anterior.

25. Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale (cunoscut în general sub denumirea de **Convenția europeană a drepturilor omului**, în continuare **Convenția**) prevede, la art. 10 alin. 2, limitarea libertății de exprimare.

26. Prin urmare, în conformitate cu acest tratat internațional, în Europa, libertatea de exprimare nu este un drept absolut. Nu este lipsit de relevanță nici faptul că libertatea

de exprimare este singurul drept cu privire la care **Convenția** subliniază: „*comportă îndatoriri și responsabilități*”.

27. Potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, pentru a fi acceptată o ingerință în dreptul de exprimare, aceasta trebuie să îndeplinească următoarele condiții, elemente care sunt analizate în ordinea care urmează:

- existența unei limitări a libertății de exprimare;
- legalitatea restrângerii libertății de exprimare prin:
  - existența unei norme juridice care prevede restrângerea;
  - calitatea normei juridice, și anume
    - accesibilitatea;
    - precizitatea;
    - previzibilitatea normei;
- legitimitatea restrângerii, care trebuie să fie prevăzută de **Convenție** (pentru securitatea națională, integritatea teritorială, siguranța publică, apărarea ordinii, prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății, moralei, reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea de informații confidențiale, pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești);
- necesitatea restrângerii într-o societate democratică.

28. Prin urmare, eventuala limitare a dreptului la exprimare trebuie să fie expres prevăzută de lege (prevedere legală care, la rândul ei, trebuie să fie previzibilă și accesibilă), să urmărească un scop legitim, să fie necesară într-o societate democratică și proporțională cu scopul urmărit¹.

29. Pentru o analiză completă, trebuie analizate punctual cerințele impuse de C.E.D.O., după cum urmează.

Ingerința să fie prevăzută de lege

30. **Prima cerință**, cea a **existenței unei prevederi legale**, care să reglementeze ingerința statului în exercitarea dreptului libertății de exprimare este îndeplinită de art. 2 alin. (1) coroborat cu art. 15 din O.G. nr. 137/2000, republicată.

31. Cu toate acestea, Colegiul apreciază că aceste texte de lege trebuie coroborate cu art. 2 alin. (8) din O.G. nr. 137/2000 potrivit căruia „*prevederile ordonanței nu pot fi interpretate în sensul restrângerii dreptului la liberă exprimare, a dreptului la opinie și a dreptului la informație*”.

Ingerința să urmărească un scop legitim

32. Raportat la a doua cerință, **scopul legitim urmărit** prin posibila ingerință a statului în libertatea de exprimare se urmărește protejarea demnității umane a tuturor cetățenilor din România, indiferent de categoria căreia îi aparțin (în speța de față prin asocierea petentului cu fapte penale săvârșite de alți edili, prin prisma funcției de primar pe care o ocupă).

33. Protecția demnității unei persoane aparținând unei categorii de persoane, minorități sau chiar a unei comunități, constituie un scop legitim într-o societate democratică. Pentru a se produce o atingere, încălcarea demnității umane, ca drept constituțional

¹ Corneliu Bârsan, *Convenția europeană a drepturilor omului*, vol. I. Ed. C.H. Beck, București, 2005, p. 769-801

protejat, conținutul declarațiilor publice în discuție (articolul în discuție, respectiv comentariile postate la articolele de pe blog și facebook), obiect al prezentei petiții, ar trebui să întrunească elementele prevăzute de art. 15 din O.G. nr. 137/2000, republicată:

- ✓ un comportament manifestat în public, având caracter de propagandă sau de instigare la ură pe criteriul etnic;
- ✓ ori un comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare îndreptate împotriva unui grup de persoane legat de genul căruia îi aparține.

Necesitatea ingerinței

34. Rămâne de competența Colegiului director să stabilească dacă interferența în libertatea de exprimare **este necesară într-o societate democratică.**

35. În acest demers, Colegiul director analizează dacă există motive „relevante și suficiente” care să justifice ingerința în libertatea de exprimare din perspectiva unei „nevoi imperioase” („*pressing social need*”).

36. Identificarea unei „nevoi imperioase”, respectiv necesitatea oricărei restricții privitoare la exercițiul libertății de exprimare trebuie să fie stabilită într-o manieră convingătoare, **iar autoritățile naționale îi revine atributul evaluării existenței unei „nevoi imperioase” susceptibile de o anumită marjă de apreciere.**²

37. În conformitate cu principiul subsidiarității, statele membre dispun de o „margină de apreciere” în stabilirea limitării libertății de exprimare. Autoritățile statelor membre au un contact direct și permanent cu realitățile sociale și sunt primele care se pronunță asupra existenței unei „nevoi sociale presante”. Marja de apreciere se va stabili potrivit standardelor minime ale CEDO³.

38. În scopul de a determina dacă afirmațiile reclamate drept discriminatorii, postarea și comentariile, obiect al prezentei sesizări, constituie element de incitare la ură, Colegiul director va examina: **obiectivul urmărit de partea reclamată, contextul în care a avut loc, conținutul comentariilor, unde au fost postate comentariile.**

Elemente luate în considerare la stabilirea necesității ingerinței statului în libertatea de exprimare:

39. Necesitatea restrângerii într-o societate democratică este elementul cel mai subiectiv din analiza CEDO. Având în vedere acest fapt, CEDO a elaborat un set de principii aplicabile în domeniu, dintre care le redăm pe cele ce urmează:

a) libertatea de exprimare constituie unul din fundamentele esențiale ale societății democratice, și una dintre condițiile de bază ale progresului societății și ale autorealizării individuale;

b) libertatea de exprimare nu vizează doar informațiile sau ideile primite favorabil sau considerate a fi inofensive sau indiferente, ci și cele care ofensează, șochează sau incomodează statul sau orice parte a populației; acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței și înțelegerii, fără de care nu poate exista o societate democratică; libertatea

² Corneliu Bârsan, Convenția Europeană a drepturilor omului, Comentariu pe articole, Vol. I., Ed. All Beck, București, 2005, pag. 801.

³ Vezi Handyside v. United Kingdom par. 48 și par. 49.

de exprimare are și excepții, dar care trebuie interpretate în mod strict, iar necesitatea oricărei restrângeri trebuie stabilite în mod convingător;

c) exercitarea libertății de exprimare comportă obligații și responsabilități;

Aplicarea principiilor la spetă

40. În fapt, Colegiul director este chemat să se pronunțe asupra posibilei discriminări prin denigrarea petentului prin postarea reclamațiilor din data de 15 ianuarie 2021 pe pagina de Facebook a mesajului cu titlul „*Cine-l ține în brațe pe primarul . de face praf Sectorul 4 și 5 bugete anuale, până acum, banii amărăților care stau în frig să-și plătească dările?!\..*”, cu încălcarea demnității, a dreptului la viață privată la onorare, prin toate manifestările reclamațiilor, respectiv prin conținutul de informații cuprinse în articolele arătate, întrucât acestea constituie acuzații publice, repetate și nefondate la adresa sa și sunt de natură a-l supune unui tratament injust.

41. Petentul reclamă postarea primului reclamat de pe platforma Facebook din data de 15 ianuarie 2021, cu titlul „*Cine-l tine în brațe pe primarul. de face praf Sectorul 4 și 5 bugete anuale, până acum, banii amărăților care stau în frig să-și plătească dările?!\..*”.

În cuprinsul mesajului publicat, reclamatul face trimitere la un articol de pe site-ul Hotnews.ro prin care se prezintă un nou proiect al Primăriei Sectorului 4 București. În continuare, reclamatul publică un mesaj elaborat:

”Mai mulți cetateni din Sectorul 4 si alte zone ale Bucurestiului ne intreaba daca este adevarata povestea cu kitsch-ul pe care primarul vrea sa-l faca in Parcul Lumea Copiilor, ce-o mai fi ramas din el.

Un grup de derbedei si hoți au pus mana pe Primăria Sectorului 4 si fac tot ce pot ca banii contribuabililor sa intre in buzunarele lor.

Si-au tras si-o gașca de postaci care-i pupa-n dos pe toti acești delatori, prin ridicarea de osanale cu totii-n cor.

Sunt 3 partide înțelese care fac praf sectorul, fiecare tragandu-si partea, unii prin Berceni, alții prin parc pe la Polivalenta, iar alții ce apuca de la cei doi mari.

Priviți acest proiect de parc in parc!

Priviți aceste osanale de inca 40 milioane lei, un spațiu care nu vrea decât arbori, iarba si alei de piatra!

Sa nu mai fim atat de naivi oameni buni!

V-am prezentat un proiect de parcarri nenorocite si un parc in parc, numai acestea doua reprezentând 10/% din bugetul primăriei, in realitate banii d- tra, ca doar nu credeți ca UE va da bani pe asa ceva?!

Noi am priceput cine-i tine in brațe pe si gașca lui, am înțeles de ce un mare partid nu si-a pus candidat la alegeri la PS4 dar nu înțelegem cum d-tra, cetateni onești si contribuabili in același timp, mai puteti suporta hoții astia?!

Cateva ONG-uri nu vor reuși singure.

Dumneavoastră sunteți ONG-ul de care se tem hoții astia, dar numai când luați atitudine.

Ei corup tot, parchete, instanțe, cetateni, oameni din partide adverse, adverse pe naiba.

Luptam in zeci de procese contra lor, o gramada de plângeri penale dar numai împreuna cu cetățenii onești putem pune la punct acești indivizi, aceste instanțe si putem trezi aceste parchete, inclusiv DNA.

Lecturati articolul si poate indignarea va trezi balaurul din noi!"

42. În drept, examinând conținutul petiției și legislația în vigoare, Colegiul director urmează a analiza modul în care mesajele transmise de reclamați, limbajul folosit de aceștia, precum și gestionarea comentariilor survenite pe marginea postărilor ar fi putut aduce atingere dreptului la imagine al petentului prin lezarea demnității, astfel cum prevede art. 15 din O.G. nr. 137/2000, republicată.

43. Pe fond, Colegiul este chemat să se pronunțe asupra raportului dintre libertatea de exprimare și dreptul la demnitatea personală, analiza urmând să stabilească dacă în acest caz s-a depășit limita libertății de exprimare și, în consecință, s-ar impune o ingerință a statului prin aplicarea unei măsuri proporționale cu scopul urmărit.

44. Având în vedere necesitatea analizei limitei dintre libertatea de exprimare și dreptul la demnitate, Colegiul director s-a raportat la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (în continuare C.E.D.O.) prin care s-au stabilit un set de condiții pentru a fi acceptată o ingerință în dreptul de exprimare, elemente analizate în fiecare caz adus la cunoștința C.N.C.D. în domeniu.

45. Astfel, eventuala limitare a dreptului la exprimare trebuie:

1. să fie expres prevăzută de lege (prevedere legală care, la rândul ei, trebuie să fie previzibilă și accesibilă),
2. să urmărească un scop legitim,
3. să fie necesară într-o societate democratică,
4. să fie proporțională cu scopul urmărit.

46. Raportat la speța de față, **prima cerință**, cea a **existenței unei prevederi legale**, care să reglementeze ingerința statului în exercitarea dreptului la libertate de exprimare este îndeplinită de art. 2 alin. (1) coroborat cu art. 15 din O.G. nr. 137/2000, republicată, prevederi legale care trebuie coroborate cu art. 2 alin. (8) din O.G. nr. 137/2000 potrivit căruia „prevederile ordonanței nu pot fi interpretate în sensul restrângerii dreptului la liberă exprimare, a dreptului la opinie și a dreptului la informație”.

47. Colegiul apreciază că **ambele texte normative sunt previzibile și accesibile**, protejează două valori fundamentale într-o societate democratică, demnitatea și libertatea de exprimare, noțiuni care au și un caracter abstract.

48. Raportat la cea de-a doua cerință, **scopul legitim urmărit**, Colegiul reține că prin posibila ingerință a statului în libertatea de exprimare se urmărește protejarea demnității umane a tuturor cetățenilor din România, indiferent de convingerile religioase ale acestora, astfel că și această condiție este îndeplinită.

49. Prin urmare, protecția demnității unei persoane aparținând unei categorii de persoane, minorități sau chiar a unei comunități, constituie un scop legitim într-o societate democratică, însă pentru a se produce o atingere, încălcarea demnității umane, ca drept constituțional protejat, conținutul afirmațiilor postate în spațiul virtual public prin modul de adresare, respectiv comentariile postate ar trebui să întrunească elementele prevăzute de art. 15 din O.G. nr. 137/2000:

- comportament manifestat în public, având caracter de propagandă sau de instigare la ură pe criteriul etnic
- ori un comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare îndreptate împotriva unui grup de persoane legat de genul căruia îi aparține.

50. În ceea ce privește cea de-a treia condiție, **necesitatea ingerinței**, rămâne de competența Colegiului director să stabilească dacă în cazul de față interferența în libertatea de exprimare este apreciată ca fiind necesară într-o societate democratică.
51. În acest demers, Colegiul director analizează dacă există motive „relevante și suficiente” care să justifice ingerința în libertatea de exprimare din perspectiva unei „nevoi imperioase” („*pressing social need*”).
52. Colegiul director ia act de faptul că marja de apreciere a necesității restrângerii libertății de exprimare într-o societate democratică se va stabili potrivit standardelor minime ale CEDO, astfel cum sunt enumerate la punctul 48 ca elemente luate în considerare.
53. Sintetizând, Colegiul reține că, astfel cum este reglementat la art. 10 alin. (1) din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, libertatea de exprimare constituie unul dintre fundamentele esențiale ale unei societăți democratice și una din condițiile de bază pentru progresul acesteia și pentru împlinirea fiecărei persoane. În limitele alin. 2 din art. 10 din Convenție, libertatea de exprimare se aplică nu numai „*informațiilor*” care sunt primite favorabil sau considerate inofensive sau ca o chestiune de indiferență, ci și celor care jignesc, șochează sau deranjează; acestea sunt apreciate ca cerințe ale pluralismului, toleranței și spiritului larg, fără de care nu există „societate democratică”.
54. Mai mult, articolul 10 al Convenției protejează nu numai conținutul ideilor și informațiilor exprimate, ci și forma în care sunt transmise (a se vedea, printre multe alte autorități, Oberschlick împotriva Austriei (nr. 1), 23 mai 1991, § 57, seria A nr. 204 și Women On Waves și alții împotriva Portugaliei, nr. 31276/05, §§ 29 și 30, 3 februarie 2009).
55. Prin urmare, potrivit art. 10 alin. (2), libertatea de exprimare nu este un drept absolut, acesta face obiectul unor excepții, care trebuie interpretate strict, iar necesitatea oricăror restricții trebuie stabilită convingător (a se vedea Stoll împotriva Elveției [GC], nr. 69698 / 01, § 101, CEDO 2007 - V).
56. În scopul de a determina dacă afirmațiile reclamanților, obiect al prezentei sesizări constituie un ”discurs de ură”, element de incitare la ură, Colegiul va examina: obiectivul urmărit de către partea reclamată, contextul în care a avut loc, conținutul afirmațiilor, rolul în societate al persoanei, autor al afirmației.
57. Obiectivul urmărit de reclamanți este important: au dorit aceștia să-l prezinte pe petent într-o ipostază degradantă ori au urmărit prezentarea, de fapt, a articolului de presă referitor la construirea unui parc tematic, numit România Parc care se dorea a fi implementat în Parcul Lumea Copiilor, proiectul de parc în parc fiind prezentat drept o Românie în miniatură, cu munți, ape, alte forme de relief și construcții reprezentative realizate în miniatura, cum ar fi Arcul de Triumf. În acest punct, Colegiul director nu analizează intenția de a discrimina; acest aspect nu are relevanță în stabilirea unei fapte de discriminare.
58. În speță, Colegiul director apreciază că primul reclamat a prezentat pe pagina de facebook articolul de pe site-ul Hotnews.ro prin care se prezintă un nou proiect al Primăriei Sectorului 4 București, Fundația trăgând o serie de concluzii în ceea ce privește proiectul propus de petent, în calitatea sa de edil al sectorului 4, fără conotații jignitoare la adresa sa și fără a putea fi reținut vreun element provocator sau incitator la ură îndreptat împotriva sa.

59. Referitor la **contextul** în care a avut loc postarea, se reține faptul că aceasta a avut drept subiect tocmai proiectul propus de instituția Primarului sectorului 4 al Municipiului București, al cărei reprezentant este petentul, reclamatul exprimându-și părerea despre investiția propusă, redând, în același timp, indignarea cetățenilor cu privire la canalizarea unor sume importante din bugetul local către un proiect considerat inutil.

60. În fapt, reclamatul evidențiază faptul că a preluat comentariile publicului și a titrat că un grup de hoți și derbedei au pus mana pe PS4.

61. Prin urmare, având în vedere contextul în care au fost făcute afirmațiile și modalitatea de exprimare, precum și calitatea reclamatului, de organizație neguvernamentală care are drept scop analizarea critică a demersurilor care vizează cetățenii, Colegiul director constată că, prin postare nu s-a depășit sfera libertății de exprimare, fapt pentru care nu se impune o ingerință a statului prin constatarea și sancționarea faptei ca fiind o formă de discriminare.

62. De asemenea, în luarea deciziei, Colegiul director se raportează la art. 30 din **Constituția României** care asigură libertatea de exprimare, și prevede, în același timp, și limitele acestei libertăți.

63. Astfel, Colegiul director subliniază faptul că libertatea de exprimare constituie valoarea fundamentală a unei societăți democratice și plurale, are un rol substanțial în rândul drepturilor fundamentale cuprinse în Constituție și constituie trunchiul comun pentru exercitarea drepturilor fundamentale din sfera comunicării. În această sferă se includ: dreptul la libertatea presei, dreptul la libera exprimare a creațiilor artistice sau cele din zona literaturii, libertatea de predare a științei și libertatea creației. De asemenea, de acest trunchi comun se leagă și libertatea conștiinței, a religiei și libertatea de întrunire. Acest grup de drepturi asigură participarea avizată a cetățeanului la procesele sociale și politice. Exprimarea liberă a opiniilor și credințelor, chiar și a celor nepopulare sau atipice, reprezintă condiția fundamentală a existenței unei societăți vii și capabilă de dezvoltare, în condițiile în care nu încalcă alte drepturi fundamentale.

64. Una din principalele caracteristici ale democrației constă în posibilitatea pe care ea o oferă de a rezolva prin dialog, fără a se recurge la violență, problemele pe care le are de soluționat un stat, chiar și atunci când acestea sunt extrem de dificile sau stânjenitoare.

65. Astfel, o ingerință a statului în această speță, prin constatarea și sancționarea faptei ca fiind o formă de discriminare, deci limitarea libertății de exprimare, ar constitui un exces, o limitare nejustificată, o măsură neproportională în raport cu pericolul social al faptei și cu scopul urmărit. O ingerință a statului ar fi fost justificată dacă ar fi existat orice element de incitare expresă la ură pe criteriu etnic.

66. Colegiul se raportează la jurisprudența CEDO care a statuat, într-o formulă care este preluată aproape ca o clauză de stil în toată jurisprudența sa subsecventă în materie, că **“libertatea de exprimare, garantată de art. 10 parag. 1, constituie unul din fundamentele esențiale ale unei societăți democratice”** și una din condițiile primordiale ale progresului societății și împlinirii personale. Subiect al paragrafului 2 al Articolului 10, libertatea de expresie include **„nu numai informațiile și ideile primite favorabil sau cu indiferență [de opinia publică] ori considerate inofensive, dar și pe acelea care offensează, șochează sau deranjează. Acestea sunt cerințele**

pluralismului, toleranței și spiritului deschis, fără de care nu există societate democratică”.⁴

67. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a fundamentat necesitatea protejării libertății de exprimare în primul rând pe valoarea pe care acesta o reprezintă ca mijloc pentru a asigura buna funcționare a unei societăți democratice. De aici decurge poziția privilegiată acordată liberei discutări a chestiunilor de interes general, atunci când aceasta intră în conflict cu alte valori pe care statul le poate în mod legitim apăra. Trebuie avute în vedere stereotipurile, atât cele pozitive, cât și cele negative, atât de către societate în general cât și de alte persoane publice, rolul acestora fiind deosebit de important în formarea unei societăți care își respectă toți semenii săi, fără nici un fel de deosebire.

68. Pentru considerentele de mai sus, având în vedere conținutul articolului, modalitatea de exprimare a autorului acestuia, contextul în care a avut loc, Colegiul director apreciază că prin postarea reclamată nu sunt încălcate prevederile art. 15 din O.G. nr. 137/2000, fapt pentru care nu se impune o interferență a statului în limitarea libertății de exprimare întrucât acestea **se încadrează în limitele libertății de exprimare**, astfel cum este consacrat acest drept în legislația internă și în convențiile internaționale privind protecția drepturilor omului, respectiv în jurisprudența internă și internațională.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare**, republicată, cu unanimitatea membrilor prezenți la ședință,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Nu sunt fapte de discriminare; postarea reclamată se încadrează în limitele libertății de exprimare, conform art. 2 alin. 8 din O.G. nr. 137/2000.
2. O copie a prezentei hotărâri se va comunica părților.

VI. Modalitatea de plată a amenzii: —

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată în termenul legal de 15 zile potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ** la instanța de contencios administrativ.

---

⁴ CEDO, între altele, Lingens vs. Austria (nr. 9815/82, hotărârea din 08.07.1986), Oberschlick vs. Austria, Sunday Times vs. U.K., Observer și Guardian vs. U.K., Castells vs. Spania, Thorgeirson vs. Islanda, Jersild vs. Danemarca, Goodwin vs. U.K., De Haes și Gijels vs. Belgia, Dalban vs. România.

Membrii Colegiului Director prezenți la ședința de deliberări desfășurată online în data de 06.10.2021 au fost: ASZTALOS Csaba Ferenc – Membru, DIACONU Adrian – Membru (online), GRAMA Horia – Membru (online), HALLER ISTVÁN – Membru (online), JURA CRISTIAN – Membru (online), LAZĂR MARIA – Membru, MOȚA Maria – Membru (online), OLTEANU Cătălina – Membru, POPA Claudia Sorina – Membru (online).

Prezenta hotărâre va fi comunicată în baza Ordinului Președintelui CNCD nr. 138 din 24.03.2020.

ASZTALOS CSABA FERENC
Membru Colegiul Director,
Președinte CNCD

Red.: C.J. și C.M.I.

Data redactării: 01.11.2021

Notă: Hotărârile emise de Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării potrivit prevederilor legii și care nu sunt atacate în termenul legal, potrivit ***O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ***, constituie de drept titlu executoriu.

